

Voor David.

*Elke gelijkenis van de personages met bestaande personen,
dood of levend, is toeval.
Of niet?*

Kramat BVBA
Hulshoutsesteenweg 24
2260 Westerlo Belgium
Tel./Fax: +32 (0) 16 68 05 87
www.kramat.be

ISBN: 9789462420038
Wettelijk Depot: D/2013/7085/14
Nur: 301
Copyright © Peter Geelen & Kramat bvba
Omslag: ARTrouvé
Foto omslag: Ben Brooksbank
Vormgeving binnenwerk: Roelof Goudriaan
Drukwerk: MultiPrint LTD, Bulgaria

Peter Geelen

De tijd voorbij

UITGEVERIJ
KRAMAT

*'Grenzen? Ik heb er nooit gezien. Maar ik heb wel gehoord
dat ze in de geest van sommige mensen bestaan.'*

Thor Heyerdal

Eerste boek

R60/7

‘Drochald Urchaidh.’

‘Rustig, Rubi. Het komt wel goed. Slaap nog wat.’

‘Drochald. Orchy. Bridge.’

Boven het bed bewoog een witte vlek, als een spook.

Hij sloot de ogen. Het tegenlicht van het raam was hem te sterk.

Welk raam? Was het zijn eigen kamer? Zijn hamsterhol?

Hij dwong zijn ogen weer tot streepjes en probeerde rond te kijken.

Hij was op een plek die hij niet kende.

Maar waar?

Het spook verdween.

Alles werd weer zwart. Zwarter dan voorheen. De vreselijke pijn in zijn borst en benen ebde langzaam weg.

Rubi hees zich in het zadel van de oude motor en draaide het sleuteltje een kwartslag. Het tractorachtige geluid van de boxermotor klonk als muziek.

Hij trok voorzichtig de zijstandaard omhoog en rolde de BMW achterwaarts over de drempel van de garage. De blauwe walm die net nog om hem heen hing, maakte plaats voor de gedempte geuren van de zomer. Hij ademde diep in, zwaaide zijn rechterbeen over het zadel en duwde de machine op de middenbok. Hij ging een meter verder staan en glunderde. Eindelijk kon ze van start gaan: de langverwachte reis.

Alsof hij uit het niets was opgedoken, stond Pat opeens naast hem.

‘Besef je eigenlijk dat dit beestje bijna dertig jaar oud is? Het zal zijn best moeten doen.’

Buiten de normale slijtageverschijnselen had die oude rakker hen nog nooit in de steek gelaten. Trouw ten top. Net als zijn vader. Die vertoonde ook nog geen enkel teken van sleet.

Rubi's ogen lachten. Hij vond dat ze konden vertrekken.

Pat en hij waren mannen van weinig woorden. De stilte tussen hen onthulde dikwijls meer dan de profs van wie hij les kreeg. Zwijgen en naar elkaars dromen luisteren waren hun handelsmerk. Iets wat weinigen begrepen.

Rubi pakte de slaapzakken en propte ze in de zijkoffers. Veiligheidshalve bond hij rond elke bak een riem. Het zou niet de eerste BMW-koffer zijn die op het asfalt denderde.

Pat had intussen de andere spullen aangesleept: een grote reistas met hun kleren, het spiritusvuurtje en de draagtas met zijn fototoestel.

Die borg hij veilig op in de tanktas. De andere spullen sjoerde hij op de bagagedrager.

‘Hebben we alles?’

‘Ik hoop het. De wegenkaarten?’

‘Hier.’ Pat schoof de kaarten achter het plastic folie van de tanktas.

‘Klaar, Rubicube. Nog even mijn helm nemen en we kunnen vertrekken.’

Rubicube. Zo sprak zijn vader hem dikwijls aan, naar de schier onoplosbare kubus. Omdat je zo ondoorgrondelijk bent, had Pat hem ooit gezegd, toen Rubi nog een kind was.

Zijn vader zelf heette voluit Patrick. Hij had hem altijd bij de voornaam genoemd, een gewoonte. Later werd het gewoonweg Pat.

Na het overlijden van zijn moeder hadden ze met opa in een rijhuis aan de rand van Lier gewoond. Achter de eenvoudige huisjes stonden sinds mensenheugenis de ruïnes van de oude bloemmolens te verkommeren. Op een dag, zonder dat het aangekondigd was, kwamen plots zware vrachtwagens met kranen en afsluithekkens aangereden. Enkele dagen later startten de werken aan de verlaten fabrieksgebouwen. Bij de slager hoorden ze dat het vervallen complex zou omgebouwd worden tot luxueuze lofts.

Al even toevallig hoorde Pat dat de opdrachtgever en tevens bouwheer, zijn bloedeigen broer was. Reg Arends was wel vijftien jaar ouder dan Pat, en een vrijwel onbekende voor Rubi. De paar keer dat hij hem ontmoet had, had hij een afkeer van hem gekregen. Op een keer, bij een familiereünie, had zijn oom hem op de rug geklopt en gezegd dat hij wel bij hem in de zaak zou kunnen werken, als hij dat ooit zou willen. Rubi had hem verbaasd aangekeken. Oom Reg verklaarde vervolgens dat hij makelaar en bouwpromotor was. Hij zou de jongen de stiel wel leren. Zo kon hij het verder schoppen dan zijn eigen vader, had hij er nog grijnzend aan toe gevoegd.

Rubi had na het familiefeest aan Pat gevraagd wie die oom Reg was en wat hij juist deed. Pats gezicht vertrok verbitterd. Vergeet het,

jongen, had hij geantwoord, zorg er alleen voor dat je met die crimineel nooit iets te maken krijgt.

Rubi was de ontmoeting met zijn oom al lang weer vergeten, tot de vrachtwagens op het verwaarloosde terrein achter hun huis den-derden. Af en toe zag hij oom Reg de werf oprijden.

Nauwelijks een jaar later leidde hij de eerste potentiële kopers rond. Rubi zag hoe ze in hun protserige wagens het terrein opreden en zelfgenoegzaam achter oom Reg aanliepen.

En daarmee was sindsdien hun rust voorbij.

Toen ze vertrokken, zag hij nog net hoe aan enkele huizen de gordijntjes bewogen. Hun bejaarde burens keken heimelijk toe hoe ze met de zwaarbepakte motor op reis vertrokken. Stof om te vertellen dus. Stof om te roddelen.

Dat hadden ze altijd gedaan, roddelen over die vreemde, altijd ongeschoren vader die met zijn enige zoon in een eenvoudig huisje aan het einde van de straat woonde, en met wie ze nauwelijks contact hadden. Een moeder was er niet. Niemand had ooit geweten waarom. Was hij weduwnaar? Gescheiden? Gespreksstof voor wanneer ze 's avonds samenklitten op de stoep.

Hoe graag had hij zich soms tussen hen gemengd en luidkeels uitgeroepen dat hij wel degelijk een moeder gehad had, maar dat ze jaren geleden, toen hij nog een peuter was, gestorven was. Een ongeval, volgens Pat. Meer had hij er nooit over willen zeggen. Telkens het thema ter sprake kwam, sloot Pat zichzelf op achter de tralies van zijn stilzwijgen. Ik kan er niet over praten, zei hij dan, het is nog te vroeg. Zijn ogen werden altijd vochtig en hij draaide zich dan vlug om.

Over zijn moeder wist Rubi dus niets. Was ze groot geweest? Donker, licht? Had ze lange of korte haren gehad? Gekleurd misschien, met krullen? Was ze een sportief type geweest, of eerder een moederkloek die hem zachtjes in haar armen gewiegd had? Misschien was ze wel net zoals Pat geweest: een beetje slordig, verstrooid

zelfs en in zichzelf gekeerd. Stil misschien ook, een vrouw van weinig woorden, net als hijzelf. En toch meende hij zich ergens te herinneren dat ze voortdurend tegen hem had gepraat. Een ijle stem die zo vast en warm was dat het leek alsof hij ze bijna met de handen kon vatten.

Haar gezicht had hij zich nooit kunnen voorstellen. Ze was altijd zonder gezicht gebleven, een ongrijpbare schim. En toch voelde hij soms hoe dicht ze bij hem was. Vreemd.

Ze tuften de binnensingel op. Pat draaide zachtjes aan het gashendel. De boxer ronkte tevreden. Nog enkele straten, en ze reden de ring op.

Hij verdrong de mijmeringen over zijn onbekende moeder en voelde hoe plots een intense vreugde in hem oplaaide. Ze vertrokken op reis, naar Italië!

'Jihaaaa!' Zijn juichen weerkaatste dof tegen het plexischerm van de helm.

Pat stak lachend zijn linkerduim op en gaf nog een beetje meer gas. Bij een verkeersdrempel remde hij weer af. De motor was te zwaar bepakt om er roekeloos overheen te scheuren. Bij het volgende kruispunt draaiden ze de ring op.

Rubi resumeerde voor een duizend-of-zoveelste keer de reisweg, Brussel, Luxemburg, Reims, Straatsburg, Colmar (met een afsteker door de Vogezes), Basel. Van daaruit het Berner Oberland in, op weg naar de Grimselpas. De Sankt Gotthardtunnel wilden ze vermijden. De andere weg was spectaculairder, zei Pat. Dan afdalen naar het Lago Maggiore, waar ze enkele dagen wilden kamperen. Van daaruit verder naar Milaan en via Parma, Bologna en Firenze blijven afzakken naar het zuiden met als einddoel Sicilië.

Ze reden de ringweg op. Rubi voelde hoe Pat de machine beheerste als was het een verlengstuk van zijn lichaam. De rubberen handvatten lagen vast in zijn doorgroefde handen. Er kon niets verkeerd gaan.

Hij opende de ogen weer.

Het licht sneed als een mes door zijn hoofd.

De witte gedaante stond opnieuw naast hem, geflankeerd door een groene schort. De schort neigde zich naar hem toe. Ergens, mijlenver achter hem, stond een tweede groene schort. Ze fluisterden.

Groene schorten fluisteren. Het witte spook luistert. Knikt. Noteert met een blinkende balpen krassend op een pijnlijk wit blad papier.

‘Koorts?’

‘Sinds vanmorgen niet meer.’

‘Hartslag?’

‘Nog onregelmatig.’

‘Heeft hij nog familie?’

‘Ja, een oom heeft zich gemeld. Hij vroeg om hem te verwittigen als de jongen weer bij bewustzijn komt.’

‘Goed, verwittig hem. De evolutie is positief. Blijf zijn hartslag goed in de gaten houden.’

‘Doe ik.’

‘Verder nog iets te melden?’

‘Neen, dokter, niets.’

Het witte spook en de groene schorten verdwenen in een nevel. De stilte bleef als een dreigende massa achter in de kale ruimte. Alles draaide rondom hem. De hele wereld draaide. Licht sneed kerven in zijn tollende gedachten.

Waar ben ik? Thuis?

Neen, niet thuis.

Waar dan? Alles is zo wit hier.

Waarom die steriele geur van bij de tandarts?

Pat, ben je daar? Ben je weer bij me, zoals destijds, toen je in paniek met

me naar de spoedopname ijde? Toen ik mijn schouder gebroken had op de trampoline van de buurjongen?

Was ik toen niet vijf, Pat? Zes, misschien?

Pat, was ik toen vijf of zes?

Pat?!

Zijn schreeuw weerklonk hol in de kille ruimte.

Hij zweette zoals hij nog nooit gezweet had. Een immense pijn scheurde zijn borst aan flarden.

‘Heb je nog veel pijn?’

Een jonge verpleegster trok haastig zijn lakens in de plooi en keek hem vol medeleven aan. Haar wangen gloeiden alsof ze koorts had.

‘Gaaf wel. Wanneer mag dat ding eraf?’ Hij wees naar de kathe-
der in zijn onderarm.

‘Als alles goed gaat, binnen enkele dagen. Rust nu nog maar wat.’

Hij liet zijn hoofd weer in het hoofdkussen zakken en zuchtte vermoeid.

‘Pat is dood, niet?’

De verpleegster sloeg de ogen neer.

‘Wat is er gebeurd?’

Ze legde een hand op de zijne en wendde de blik af.

‘De dokter komt straks. Hij zal je alles vertellen. Ik mag je alleen
maar verzorgen, meer niet.’

Hij zag dat ze zenuwachtig werd. Ze legde snel de koortsthermo-
meter op het formica tafeltje. ‘Straks kom ik nog eens kijken. Rust
nog maar,’ herhaalde ze en dribbelde met korte pasjes de kamer uit.

Pat is dood. Pat is dood. Pat is dood.

Nooit eerder had hij iets zo dikwijls herhaald, maar de woorden
drongen niet tot hem door. Ze waren onwezenlijk en hamerden
gaten in zijn hoofd.

Gaten.

Hij probeerde zich te herinneren wat er gebeurd was. Het laat-
ste beeld dat hij kon oproepen was dat van de brandweerkazerne.
Hij zag hoe twee brandweerwagens met blauwe zwaailichten start-
klaar stonden. Spuitgasten trokken al rennend hun jekkers aan en
gespten de witte helmen vast. Hij trok Pat aan de mouw en wees er-
naar. Zijn vader draaide het hoofd opzij en knikte. Dat was het laat-
ste wat hij gezien had. Pat, die knikte. Toen was er niets meer, tot hij

enkele dagen geleden wakker werd met hevige pijn in de borst. Zes gebroken ribben, had hij de dokter horen zeggen. En een verbrijzelde enkel. Geluk gehad, voegde de arts eraan toe.

'Geluk gehad.' Hoe cynisch kan je zijn?

Pat is dood.

Hij voelde het maagzuur in zijn slokdarm omhoog kruipen. Het brandde.

Brand. Brandweervagens. Draaiende zwaailichten. Pat kijkt om. Hij knikt.

De steeds weerkerende beelden kwelden hem genadeloos. Hij trok het laken van zich af en staarde naar zijn benen. Zijn rechtervoet hing aan een katrol in de lucht te zweven. Merkwaaardig genoeg voelde hij de voet niet. Hij kneep in zijn dij, maar ook daar ontbrak elk gevoel. Hij concentreerde zich nu op het linkerbeen en plooidde voorzichtig de knie. Dat lukte. Hij plooidde ze verder. Geen probleem. Hij duwde met zijn duim een kuiltje in zijn rechterbeen. De witte vlek die ontstond, loste langzaam op. Hij voelde het niet.

'Het zal een hele tijd duren voordat je weer kan lopen.' Een oudere dokter in een groene kiel was binnengekomen. 'Je zal moeten revalideren, jongen. Maar je hebt geluk gehad.'

Woede steeg in hem op. *Geluk gehad!*

'Wat is er gebeurd?' Hij stootte de vraag agressiever uit dan hij bedoelde.

'Julie hadden een motorongeval. Vermoedelijk heeft je vader het rode verkeerslicht niet gezien. Schotse toeristen hebben de motor in de flank gegrepen.' De arts keek hem van achter zijn ouderwets bril-letje onderzoekend aan en noteerde enkele woorden op een blad.

'Hoe... hoe is Pat gestorven?' Hij voelde het maagzuur weer branden. Zijn keel werd dichtgeknepen.

'Hij werd weggeslingerd en belandde op het andere rijvak onder een vrachtwagen. We konden niets meer voor hem doen.' De dokter nam zijn hand en kneep er zachtjes in. 'Mijn deelname, jongen. Overigens, gisteren was hier een zekere Reg Arends. Hij is een oom

van je en heeft het hoederecht opgeëist. Ken je hem goed?’

Rubi schrok. De arts zag het.

‘Oom Reg? Ik heb hem maar tweemaal ontmoet. Overigens ben ik meerderjarig.’

‘Als je wat opgeknapt bent, zal een maatschappelijk assistent met je komen praten. Hij zal je wel de nodige uitleg geven.’ De man draaide zich om en wilde de kamer verlaten.

‘Dokter?’ Slechts met de grootste moeite kon Rubi het woord uitstoten. Alles deed vreselijk pijn. De arts keerde op zijn stappen terug en deed alsof hij aandachtig luisterde. Rubi zag dat hij gehaast was.

‘Wat is er met die toeristen gebeurd?’

‘Dat is een tragisch verhaal,’ mompelde de arts, ‘Het was een ouder echtpaar. Ze bezochten hun zoon, die de archeologische opgravingen op de Grote Markt leidt. De man, die de wagen bestuurde, heeft het ongeval niet overleefd. Hij is gestorven aan een hartaanval. De arts van de MUG heeft nog gepoogd om hem te reanimeren, maar helaas. De vrouw werd door de klap uit de auto geslingerd. Ze ligt op de tweede verdieping. Ze zal het wel redden. Zodra ze voldoende hersteld is, wordt ze naar Schotland overgebracht.’

Rubi staarde wezenloos naar een barst in het plafond.

Twee doden. De brandweer. Ik wéés ernaar. Pat keek. Mijn schuld!

Verstikt door een innerlijke pijn sloot hij de ogen.

Waarom nog leven? Ik heb nu niemand meer.

Niemand.

Even meende hij in de verte de stem van Reg Arends te horen. Dan sluimerde hij weg.

‘Rubi Arends?’

Voor hem stond een jongeman met een slobbertrui en zwarte jeans. Zijn haren hingen in slierten op zijn schouders.

‘Ja. En wie ben jij?’

‘Kevin Vandormaal, sociaal-assistent. Ik kom om samen met jou

over je toekomst te praten. Mijn deelneming bij het overlijden van je vader overigens.'

Rubi's adem stokte. Hij trok zich op aan het metalen handvat boven hem, en bekeek de sociaal-assistent wantrouwend.

'Ik weet dat dit een vervelend thema voor je is,' sprak de jongen bijna verontschuldigend, 'maar we kunnen er niet omheen. Je bent wel meerderjarig, maar er zal toch één en ander uit de doeken moeten worden gedaan.'

'Ik kan mijn eigen boontjes wel doppen,' onderbrak Rubi hem. 'Pat heeft me geleerd om mijn plan te trekken. Ik heb geen hulp nodig.'

'Pat? Wie is Pat?'

'Mijn vader natuurlijk, wie anders?' Hij hoorde hoe hij de jongeman agressiever toesprak dat hij eigenlijk wilde. Die gast deed natuurlijk ook maar zijn job. 'Met andere woorden, doe niet te veel moeite. Ik red me wel.'

'Volgens de wet moet er wel iemand verantwoordelijk voor je zijn omdat je zelf momenteel niet ten volle kan functioneren,' drong de sociaal-werker voorzichtig aan.

'De wet kan mij gestolen worden,' beet Rubi hem toe, 'Ik kan alle hulp missen als kiespijn. Ik ben geen kind meer.' Hij draaide zijn gezicht ostentatief naar het raam, alsof hij het gesprek als beëindigd beschouwde.

'Rubi, luister nu. Het is mijn taak om jongeren, die niet alleen voor zichzelf kunnen zorgen, toe te wijzen aan iemand die dat wel kan.'

'Ik kan wél voor mezelf zorgen,' blafte Rubi, 'dat zei ik toch al. Mijn lichaam is misschien een ruïne, maar in mijn hoofd is alles dik in orde.'

'Rustig maar, rustig. Wind je niet zo op. Ik begrijp dat je leven overhoop is gegooid en dat je het moeilijk hebt met de nieuwe situatie. Ik probeer je alleen maar te helpen. Je oom, Reg...'

'De pot op, net zoals die Reg. En verdwijn nu. Ik heb rust nodig. Je zei het net zelf.'

‘Goed, Rubi, ik laat je nu, zodat je het even kan verwerken. Ik kom tegen het einde van de week nog eens langs.’ Hij nam een verfromfaaid agendaatje en bladerde erin. ‘Laat ons zeggen vrijdagochtend. Past dat voor jou?’

‘Nee, mijn agenda laat dat niet toe,’ snauwde Rubi sarcastisch, ‘en waag het niet die Reg te sturen. Over mijn lijk.’

De sociaal-assistent krabbelde nerveus de nieuwe afspraak in zijn agenda en stak de hand uit.

‘Tot vrijdag dan?’

Rubi keek hem minachtend aan en trok het laken over zijn hoofd.

‘Hé, wie is die kerel die met zijn staart tussen de benen afdroop? Bangelijk, ik wist niet dat jij zo’n grote bek had.’

In de deuropening stond een meisje. Het licht dat door het raam op haar haren viel, deed hem aan een zonsondergang boven zee denken. Ze moest jonger zijn dan hijzelf. Hij moest heel even nadenken wie ze was.

‘Ellen?’

‘*Yep*, in hoogsteigen persoon. Ik kwam eens kijken hoe je het stelt.’

Ogenschijnlijk luchtig haalde hij de schouders op. ‘Gaat wel, gezien de omstandigheden.’

Plots werd het hem allemaal te veel. Zijn keel werd dichtgesnoerd en hij voelde hoe zijn ogen begonnen te branden. Beschaamd wendde hij het hoofd af.

‘Je moet hier weg, Rubi,’ sprak ze hem troostend toe en legde haar hand op de zijne. ‘Wie was die snotneus daarnet? Die vetzak liep me bijna omver. Hij kon zich blijkbaar niet snel genoeg uit de voeten maken.’

Rubi herpakte zich. Moeizaam antwoordde hij: ‘Een sociaal-assistent. Ze willen dat een oom zich met mijn zaken bemoeit.’

‘En, hoe zie je dat zelf?’

‘O, ik dacht dat je dat gehoord had.’

‘Ja, maar hoe zie je het zelf verder? Je kunt toch niet alleen blijven wonen.’

‘En waarom niet? Ik ben eenentwintig.’

‘Daar twijfel ik niet aan. Maar vrijdag staat dat sociaal geval hier weer, reken maar.’

Ze had gelijk. Rubi keek in haar lichtgroene ogen en perste een flauwe glimlach tevoorschijn. Waarom kwam ze hem eigenlijk opzoeken? Hij kende haar nauwelijks. Hij had haar enkel maar een aantal keren van ver in het jeugdhuis gezien. Hij kon zich zelfs niet herinneren dat hij ooit een woord met haar gewisseld had.

‘Hé, droom je?’

Hij knipperde met de ogen.

‘Je hebt gelijk, vrijdag staat dat geitenwollensokkending hier weer. Jammer dat je er dan niet kan bij zijn.’

‘Wie zegt dat? Het is vakantie, ik heb dus alle tijd. Laat hem maar komen. We zullen hem duidelijk maken hoe de zaken ervoor staan.’

‘Hoe de zaken ervoor staan? Wat bedoel je?’

‘Dat hoop ik nu van jou te horen. Je moet eerst zelf weten wat je van plan bent. Anders zal je hem niet kunnen overtuigen.’

‘Je lijkt zelf wel een sociaal-assistent.’

Ze lachte.

‘Hoelang willen ze je hier nog houden?’

‘Geen idee. Morgen mogen die foltertuigen weg.’ Hij wees naar de katrol en de kettingen waaraan zijn been hing. ‘Er zal een kinesist komen die me opnieuw zal mobiliseren. Ik moet zoveel mogelijk stappen, met krukken weliswaar.’

‘Dus vanaf morgen kan je rondhuppelen?’

‘Huppelen is wat optimistisch.’

‘Hoe laat komt die kiné tist?’

‘Kinesist, bedoel je. Tegen elf uur, zei de verpleegster.’

‘Ik wil erbij zijn. Als ik hem een paar dagen observeer, kan ik zijn taak overnemen. Ik zal je zo afpeigeren, dat je hier binnen de kortste keren weg bent.’

'Je moet dan wel een verpleegstersuniformpje dragen,' grapte hij, blij om haar enthousiasme.

'Ja, met niets eronder aan. Dat zal je stimuleren om extra je best te doen.' Terwijl ze het zei, kleurden haar wangen.

Een grote mond heeft ze wel, dacht hij. Dat beviel hem.

Wat wist hij eigenlijk over haar? Niets, besepte hij. Hij wist niet eens waar ze woonde.

'Akkoord, kom morgen tegen elf uur. Ik ben benieuwd hoe je het de kinesist wil wijsmaken dat je zijn taak zal overnemen.'

'We zien wel. Tot morgen.' Als een hinde liep ze uit de kamer.

Wat een bom, dacht Rubi, terwijl hij haar achternakeek. Voor het eerst sinds dagen verheugde hij zich op iets. Op morgen. Elf uur.

De verpleegster had hem van de katrol bevrijd. Zijn been prikte alsof er spelden in zijn huid staken.

'Zo, verlost?'

Ellen stond in de deuropening en keek hem grijnzend aan. Rubi lachte verlegen.

'Wanneer komt die kiné tist?'

'Vanmiddag pas. Hij schijnt het bijzonder druk te hebben. Kan je dan terugkomen?'

'Normaal gezien niet. Er wordt verondersteld dat ik nu aan het werk ben. Ik heb een vakantiejob in het verzekeringskantoor waar mijn ma werkt. Hoewel, wat kan het mij schelen? Ik zal het wel zo regelen dat ik hier kan zijn.'

'Vroeger spijbelde je ook veel, niet? Iedereen sprak erover. Wat deed je dan? Op café?'

'Soms. Niet om te drinken of plezier te maken. Ik las er. Niemand stoorde me daar.'

'Wat las je dan zoal?'

'Heel verschillende dingen. Psychologie, kunstgeschiedenis, ook wel eens esoterische boeken.'

'Zware kost.'